Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

12. prosince 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Směrnice 79/7/EHS – Rovné zacházení s muži a ženami v oblasti sociálního zabezpečení – Článek 4 odst. 1 a 2 – Článek 7 odst. 1 – Výpočet dávek – Směrnice 2006/54/ES – Rovné zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání – Vnitrostátní právní předpisy upravující nárok na příspěvek k důchodu ženám, které měly alespoň dvě vlastní či osvojené děti a které pobírají trvalý invalidní důchod – Nepřiznání tohoto nároku mužům ve stejné situaci – Srovnatelná situace – Přímá diskriminace na základě pohlaví – Odchylky – Neexistence“

Ve věci C-450/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Juzgado de lo Social no 3 de Gerona (Soud pro pracovně právní a sociální záležitosti č. 3 v Geroně, Španělsko) ze dne 21. června 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 9. července 2018, v řízení

WA

proti

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně Soudního dvora, M. Safjan (zpravodaj), L. Bay Larsen a C. Toader, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. června 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za WA F. Casasem Corominasem, abogado,

– za Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) původně A. R. Trillo Garcíou a L. Martínezem-Siclunou Sepúlvedou, jakož i P. García Perea, poté L. Martínezem-Siclunou Sepúlvedou a P. García Perea, letrados,

– za španělskou vládu L. Aguilerou Ruizem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: španělština.

– za Evropskou komisi původně N. Ruizem Garcíou jakož i C. Valero a I. Galindo Martín, poté N. Ruizem Garcíou a C. Valero, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 10. září 2019,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 157 SFEU a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2006, L 204, s. 23).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi WA, otcem dvou dětí, a Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (Národní úřad sociálního zabezpečení, Španělsko) týkajícího se odmítnutí přiznat mu příspěvek k důchodu, který dostávají ženy, které měly alespoň dvě vlastní či osvojené děti.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 79/7/EHS

3 Podle bodů 2 a 3 odůvodnění směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215):

„vzhledem k tomu, že je vhodné zavést zásadu rovného zacházení v oblasti sociálního zabezpečení nejdříve v právní úpravě, která zajišťuje ochranu pro případ nemoci, invalidity, stáří, pracovního úrazu, nemoci z povolání a nezaměstnanosti, a v předpisech o sociální pomoci, pokud slouží k doplnění nebo nahrazení zmíněné úpravy;

vzhledem k tomu, že zavedení zásady rovného zacházení v oblasti sociálního zabezpečení se nedotýká opatření na ochranu žen z důvodu mateřství a že členské státy mohou přijímat zvláštní opatření ve prospěch žen s cílem odstranit faktické nerovné zacházení“.

4 Článek 1 této směrnice stanoví:

„Účelem této směrnice je v oblasti sociálního zabezpečení a dalších složkách sociální ochrany uvedené v článku 3 postupné zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (dále jen ‚zásada rovného zacházení‘)“.

5 Článek 2 uvedené směrnice stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na pracující obyvatele včetně samostatně výdělečně činných osob, pracovníků, jejichž činnost je přerušena nemocí, úrazem nebo nedobrovolnou nezaměstnaností, a osob ucházejících se o zaměstnání, jakož i na starobní důchodce a invalidní pracovníky.“

6 Článek 3 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na

a) právní úpravu zajišťující ochranu pro případ:

– nemoci,

– invalidity,

– stáří,

– pracovních úrazů a nemocí z povolání,

– nezaměstnanosti;

[…]“

7 Článek 4 směrnice 79/7 zní takto:

„1. Zásada rovného zacházení znamená vyloučení jakékoli diskriminace na základě pohlaví buď přímo, nebo nepřímo, například s ohledem na manželský nebo rodinný stav, zejména pokud jde o:

– oblast působnosti systémů a podmínek přístupu k nim,

– povinnost přispívat a výpočet výše příspěvků,

– výpočet dávek včetně zvýšení, na které vzniká nárok s ohledem na manželku nebo manžela nebo vyživované osoby, a podmínky trvání a zachování nároku na dávky.

2. Zásada rovného zacházení se nedotýká opatření na ochranu žen z důvodu mateřství.“

8 Článek 7 této směrnice uvádí:

„1. Tato směrnice se nedotýká práva členských států vyloučit z její oblasti působnosti:

[…]

b) výhody poskytované v oblasti důchodového pojištění osobám, které vychovaly děti; nabytí nároku na dávky po obdobích přerušení zaměstnání v důsledku vychovávání dětí;

[…]

2. Členské státy pravidelně zkoumají oblasti vyloučené podle odstavce 1, aby si ověřily s ohledem na sociální vývoj v dané oblasti, zda je i nadále důvod pro zachování dotyčných výjimek.“

Směrnice 2006/54

9 Směrnice 2006/54 zrušila směrnici Rady 76/207/EHS ze dne 9. února 1976 o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky (Úř. věst. 1976, L 39, s. 40; Zvl. vyd. 05/01, s. 187), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/73/ES ze dne 23. září 2002 (Úř. věst. 2002, L 269, s. 15).

10 Podle bodu 13 odůvodnění směrnice 2006/54:

„V rozsudku ze dne 17. května 1990[, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209)] rozhodl Soudní dvůr, že všechny formy zaměstnaneckých důchodů tvoří součást odměny ve smyslu článku 141 Smlouvy [ES].“

11 Článek 1 této směrnice stanoví:

„Účelem této směrnice je zajistit zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání.

Obsahuje proto ustanovení k provádění zásady rovného zacházení, pokud jde o:

[…]

b) pracovní podmínky, včetně odměny;

c) systémy sociálního zabezpečení pracovníků.

[…]“

12 Článek 2 uvedené směrnice v odstavci 1 stanoví:

„Pro účely této směrnice se:

[…]

f) ‚systémy sociálního zabezpečení pracovníků‘ rozumějí systémy, na které se nevztahuje směrnice [79/7] a jejichž účelem je poskytnout pracovníkům, jak zaměstnancům, tak osobám samostatně výdělečně činným, v rámci podniku nebo skupiny podniků, v oblasti hospodářské činnosti, z oboru jednoho povolání nebo skupiny povolání, dávky určené jako doplněk k dávkám poskytovaným zákonnými systémy sociálního zabezpečení nebo jako jejich náhrada, nezávisle na tom, zda je členství v těchto systémech povinné nebo dobrovolné.“

Španělské právo

13 Podle čl. 7 odst. 1 Ley General de la Seguridad Social (obecný zákon o sociálním zabezpečení) v konsolidovaném znění schváleném Real Decreto Legislativo 8/2015 (královské legislativní nařízení č. 8/2015) ze dne 30. října 2015 (BOE č. 261 ze dne 31. října 2015, s. 103291) (dále jen „LGSS“):

„Bez ohledu na pohlaví, rodinný stav a profesi podléhají španělští občané s bydlištěm ve Španělsku a cizinci, kteří mají bydliště nebo se legálně zdržují na španělském území, pro účely poskytování příspěvkových dávek systému sociálního zabezpečení, pokud v obou případech vykonávají činnost na území státu a splňují podmínky některého z následujících pododstavců:

a) pracovníci poskytující služby na účet jiné osoby za podmínek stanovených v čl. 1 odst. 1 přepracovaného znění Estatuto de los Trabajadores [zákoníku práce] v různých odvětvích hospodářské činnosti, nebo pracovníci, kteří jsou jim postaveni na roveň, bez ohledu na to, zda jde o dočasné pracovníky, sezónní pracovníky, stálé pracovníky nebo ‚fijos discontinuos‘, včetně pracovníků na dálku, a v každém případě bez ohledu na profesní kategorii pracovníka, formu a výši odměny, kterou dostává, a obecnou povahu jeho pracovního poměru;

b) osoby samostatně výdělečně činné bez ohledu na to, zda jsou či nejsou vlastníky soukromých nebo rodinných podniků, starší 18 let, kteří splňují všechny podmínky výslovně stanovené tímto zákonem nebo právní úpravou přijatou k jeho uplatňování;

c) pracovníci, kteří jsou členy zaměstnaneckých družstev;

d) studenti;

e) státní, civilní a armádní úředníci.“

14 Článek 60 odst. 1 LGSS uvádí:

„Ženám, které měly vlastní či osvojené děti, a pobírají starobní, vdovský či trvalý invalidní důchod v kterémkoli režimu v rámci systému sociálního zabezpečení, se přiznává příspěvek k důchodu vzhledem k jejich demografickému přínosu k sociálnímu zabezpečení.

Uvedený příspěvek, který má pro všechny účely povahu příspěvkového veřejného důchodu, sestává z částky získané uplatněním určité procentní hodnoty na vyměřovací základ, a to v závislosti na počtu dětí:

a) v případě 2 dětí: 5 %.

b) v případě 3 dětí: 10 %.

c) v případě 4 či více dětí: 15 %.

Pro účely vzniku nároku na příspěvek, jakož i jeho výši, se zohledňují pouze děti narozené či osvojené před vznikem nároku na příslušný důchod.“

15 Článek 196 odst. 3 LGSS stanoví:

„Peněžitá dávka poskytovaná při trvalé invaliditě spočívá v doživotním důchodu.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

16 Rozhodnutím dne 25. ledna 2017 INSS přiznal WA důchod z důvodu trvalé úplné invalidity ve výši 100 % z výpočtového základu (dále jen „rozhodnutí ze dne 25. ledna 2017“). Tento důchod dosáhl výše 1 603,43 eura měsíčně plus valorizace.

17 Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí nejprve správní stížnost, v níž tvrdil, že jako otec dvou dcer by měl mít podle čl. 60 odst. 1 LGSS nárok pobírat příspěvek k důchodu stanovený v tomto ustanovení (dále jen „dotčený příspěvek k důchodu“) ve výši 5 % původní částky jeho důchodu za stejných podmínek jako ženy, které jsou matkami dvou dětí a které pobírají trvalé invalidní důchody v rámci španělského systému sociálního zabezpečení.

18 Rozhodnutím ze dne 9. června 2017 INSS uvedenou správní stížnost zamítl a potvrdil rozhodnutí z 25. ledna 2017. V tomto ohledu INSS uvedl, že dotčený příspěvek k důchodu je příspěvek přiznávaný výhradně ženám, které pobírají příspěvky ze španělského sociálního zabezpečení a jsou matkami dvou či více dětí, a to vzhledem k jejich demografickému přínosu k sociálnímu zabezpečení.

19 Mezitím dne 23. května 2017 podal WA žalobu proti rozhodnutí ze dne 25. ledna 2017 k Juzgado de lo social nº 3 de Gerona (Soud pro pracovněprávní a sociální záležitosti č. 3 v Geroně, Španělsko) a domáhal se uznání nároku na dotčený příspěvek k důchodu.

20 Dne 18. května 2018 byl Juzgado de lo social nº 3 de Gerona (Soud pro pracovněprávní a sociální záležitosti č. 3 v Geroně, Španělsko) informován o tom, že žalobce dne 9. prosince 2017 zemřel. DC, jeho manželka, jako jeho právní nástupkyně nahradila zemřelého na straně žalobce ve sporu v původním řízení. Předkládající soud uvádí, že případná výplata dotčeného příspěvku k důchodu by tedy probíhala až do dne úmrtí WA.

21 Předkládající soud uvádí, že čl. 60 odst. 1 LGSS přiznává nárok na dotčený příspěvek k důchodu ženám, které měly alespoň dvě vlastní nebo osvojené děti z důvodu jejich demografického přínosu k sociálnímu zabezpečení, kdežto muži ve stejné situaci tento nárok nemají. Tento soud vyjadřuje pochybnosti o souladu takového ustanovení s unijním právem.

22 Pojem „demografický přínos k sociálnímu zabezpečení“ uvedený v čl. 60 odst. 1 LGSS může mít totiž stejnou platnost pro muže i ženy, neboť jak reprodukce, tak odpovědnost za výchovu dětí, jejich výživu a vzdělávání, jakož i pozornost jim věnovaná, se týká jakékoli osoby, která je rodičem. Přerušení profesní kariéry v důsledku narození či osvojení dětí či v důsledku péče o děti se může stejně nepříznivě dotýkat jak žen, tak mužů bez ohledu na jejich demografický přínos k sociálnímu zabezpečení. V tomto rámci zavedl čl. 60 odst. 1 LGSS neodůvodněný rozdíl v zacházení ve prospěch žen ke škodě mužů, kteří se nacházejí ve srovnatelné situaci.

23 Reprodukce však na osobní a profesní úrovni znamená mnohem větší oběť pro ženy. Ženy se musí vyrovnat s obdobím těhotenství a s porodem spojenými zjevnými biologickými a fyziologickými riziky, což s sebou nese znevýhodnění na tělesné úrovni, jakož i v pracovním životě a v rovině legitimního očekávání ohledně kariérního postupu v rámci své profese. Z biologického hlediska by tedy mohla být ustanovení čl. 60 odst. 1 LGSS odůvodněna tak, že mají za cíl chránit ženy před důsledky těhotenství a mateřství.

24 Za těchto okolností se Juzgado de lo Social nº 3 de Gerona (Soud pro pracovně právní a sociální záležitosti č. 3 v Geroně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Porušuje vnitrostátní právní úprava (konkrétně čl. 60 odst. 1 [LGSS]), která přiznává nárok na příspěvek k důchodu na základě jejich demografického přínosu k sociálnímu zabezpečení ženám, které měly vlastní či osvojené děti a pobírají starobní, vdovský či invalidní důchod ve kterémkoli režimu sociálního zabezpečení, a naopak nepřiznává uvedený nárok mužům ve stejné situaci, zásadu rovného zacházení, která zakazuje jakoukoli diskriminaci z důvodu pohlaví a je zakotvena v článku 157 [SFEU] a ve směrnici Rady [76/207] ve znění směrnice [2002/73] přepracované směrnicí [2006/54]?“

K předběžné otázce

Úvodní poznámky

25 V rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny. Úkolem Soudního dvora je totiž vyložit všechna ustanovení unijního práva, která vnitrostátní soudy potřebují pro rozhodnutí o sporech, které projednávají, i pokud nejsou tato ustanovení výslovně zmíněna v otázkách položených těmito soudy Soudnímu dvoru (rozsudky ze dne 26. června 2008, Wiedemann a Funk, C-329/06 a C-343/06, EU:C:2008:366, bod 45, jakož i ze dne 8. května 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, bod 42).

26 I když tedy po formální stránce předkládající soud v projednávané věci omezil svou otázku na výklad článku 157 SFEU a směrnice 2006/54, tato okolnost nebrání Soudnímu dvoru, aby předkládajícímu soudu poskytl všechny prvky výkladu práva Unie, které mohou být užitečné pro rozhodnutí ve věci, která mu byla předložena, bez ohledu na to, zda je tento soud ve své otázce zmínil. V tomto ohledu přísluší Soudnímu dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména pak z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěžil ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. ledna 2010, Wolf, C-229/08, EU:C:2010:3, bod 32, a ze dne 8. května 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, bod 43).

27 V projednávané věci WA, otec dvou dětí, žádal na základě § 60 odst. 1 LGSS o přiznání dotčeného příspěvku k důchodu, který by byl doplňkem k jeho trvalému invalidnímu důchodu.

28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že do pojmu „odměna“ ve smyslu čl. 157 odst. 2 SFEU spadá důchodové zabezpečení závisející na zaměstnaneckém vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, s výjimkou zabezpečení vyplývajícího ze zákonného systému, na jehož financování se zaměstnanci, zaměstnavatelé a případně orgány veřejné moci podílejí v míře, která spíše než na takovém zaměstnaneckém vztahu závisí na hlediscích sociální politiky. Do tohoto pojmu tak nemohou být zahrnuty systémy nebo dávky sociálního zabezpečení jako jsou starobní důchody, upravené přímo právními předpisy s vyloučením jakékoliv dohody v rámci podniku nebo dotčeného odvětví činnosti, které se povinně použijí na obecné kategorie pracovníků (rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, bod 20 a citovaná judikatura).

29 Trvalý invalidní důchod, jako je důchod, který pobíral WA, na jehož základě se vypočítává dotčený příspěvek k důchodu, se přitom jeví být důchodem, který spíše než na zaměstnaneckém vztahu mezi zaměstnanci a zaměstnavatelem závisí na hlediscích sociální politiky, ve smyslu judikatury citované v předchozím bodě tohoto rozsudku.

30 Navíc čl. 60 odst. 1 LGSS stanoví, že dotčený příspěvek k důchodu má pro všechny účely právní povahu příspěvkového veřejného důchodu.

31 Platí zajisté, že důvody sociální politiky, důvody organizace státu, etické důvody nebo i rozpočtové důvody, které hrály nebo mohly hrát roli při nastavení systému vnitrostátním zákonodárcem, nemohou převážit, je-li důchod přiznáván pouze určité kategorii pracovníků, odvíjí-li se přímo od odpracované doby a je-li jeho výše počítána na základě poslední dosažené mzdy (rozsudky ze dne 28. září 1994, Beune, C-7/93, EU:C:1994:350, bod 45, a ze dne 22. listopadu 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, bod 23).

32 První z těchto tří podmínek není patrně splněna, jak tvrdí INSS, neboť ve spisu předloženém Soudnímu dvoru není nic, co by naznačovalo, že by takový trvalý invalidní důchod, jako je důchod dotčený ve věci v původním řízení, byl relevantní pouze pro zvláštní kategorii pracovníků.

33 Takový trvalý invalidní důchod tedy nespadá pod pojem „odměna“ ve smyslu čl. 157 odst. 1 a 2 SFEU ani směrnice 2006/54 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. února 1996, Gillespie a další, C-342/93, EU:C:1996:46, bod 14, ze dne 22. listopadu 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, bod 25, jakož i ze dne 14. července 2016, Ornano, C-335/15, EU:C:2016:564, bod 38).

34 Kromě toho z čl. 1 druhého pododstavce písm. c) směrnice 2006/54 ve spojení s čl. 2 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54 vyplývá, že uvedená směrnice se nepoužije na zákonné systémy upravené směrnicí 79/7.

35 Naproti tomu dotčený příspěvek k důchodu spadá do působnosti této směrnice, neboť patří do zákonného režimu ochrany proti jednomu z rizik uvedených v čl. 3 odst. 1 směrnice 79/7, a sice proti invaliditě, a přímo a skutečně souvisí s ochranou proti tomuto riziku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. prosince 1999, Taylor, C-382/98, EU:C:1999:623, bod 14, a ze dne 22. listopadu 2012, Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, bod 26).

36 Účelem tohoto příspěvku k důchodu je totiž ochrana žen, které měly alespoň dvě vlastní či osvojené děti a pobírají invalidní důchod, a zároveň zajistit, aby měly k dispozici nezbytné prostředky, pokud jde zejména o jejich potřeby.

37 Za těchto podmínek je třeba chápat položenou otázku jako otázku, která v podstatě směřuje ke zjištění, zda směrnice 79/7 musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která z důvodu demografického přínosu žen k sociálnímu zabezpečení stanoví nárok na příspěvek k důchodu pro ženy, kteří měly alespoň dvě vlastní či osvojené děti a pobírají trvalý invalidní důchod v rámci národního systému sociálního zabezpečení, kdežto muži ve stejné situaci nemají na takový příspěvek k důchodu nárok.

K věci samé

38 Podle čl. 4 odst. 1 třetí odrážky směrnice 79/7 zásada rovného zacházení znamená vyloučení jakékoli diskriminace na základě pohlaví buď přímo, nebo nepřímo, například s ohledem na manželský nebo rodinný stav, zejména pokud jde o výpočet dávek.

39 Věc v původním řízení se týká výpočtu celkové částky trvalého invalidního důchodu pro muže, který měl dvě děti a požádal o přiznání dotčeného příspěvku k důchodu.

40 Podle čl. 60 odst. 1 LGSS se ženám, které měly alespoň dvě vlastní či osvojené děti, a pobírají mimo jiné trvalý invalidní důchod v rámci systému sociálního zabezpečení, přiznává dotčený příspěvek k důchodu vzhledem k jejich demografickému přínosu k sociálnímu zabezpečení. Naproti tomu muži, kteří se nacházejí ve stejné situaci, nemají na tento příspěvek k důchodu nárok.

41 Tato vnitrostátní právní úprava tedy podle všeho stanoví méně příznivé zacházení s muži, kteří měli alespoň dvě vlastní či osvojené děti. Takové méně příznivé zacházení je založeno na pohlaví a může představovat přímou diskriminaci ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7.

42 Podle ustálené judikatury Soudního dvora diskriminace spočívá v použití rozdílných pravidel na srovnatelné situace nebo stejného pravidla na situace rozdílné (rozsudky ze dne 13. února 1996, Gillespie a další, C-342/93, EU:C:1996:46, bod 16, a ze dne 8. května 2019, Praxair MRC, C-486/18, EU:C:2019:379, bod 73).

43 Je tedy třeba ověřit, zda se rozdílné zacházení s muži a ženami stanovené vnitrostátní právní úpravou dotčenou v původním řízení týká kategorií osob nacházejících se ve srovnatelných situacích.

44 V tomto ohledu požadavek týkající se srovnatelné povahy situací nevyžaduje, aby situace byly totožné, ale pouze aby byly srovnatelné [rozsudek ze dne 26. června 2018, MB (Změna pohlaví a starobní důchod), C-451/16, EU:C:2018:492, bod 41 a citovaná judikatura].

45 Posouzení srovnatelnosti situací musí být provedeno nikoli globálním a abstraktním způsobem, ale způsobem specifickým a konkrétním s ohledem na veškeré prvky, které je charakterizují, zejména ve světle předmětu a cíle vnitrostátní právní úpravy, která dotčené rozlišování zavádí, jakož i případně zásad a cílů oblasti, do níž tato vnitrostátní právní úprava spadá [rozsudek ze dne 26. června 2018, MB (Změna pohlaví a starobní důchod), C-451/16, EU:C:2018:492, bod 42 a citovaná judikatura].

46 Pokud jde o účel sledovaný článkem 60 odst. 1 LGSS, konkrétně kompenzovat demografický přínos žen k sociálnímu zabezpečení, je třeba poznamenat, že přínos mužů k demografii je stejně nezbytný jako přínos žen.

47 Proto pouze důvod demografického přínosu k sociálnímu zabezpečení nemůže odůvodnit, že se muži a ženy nenacházejí ve srovnatelné situaci, pokud jde o poskytnutí dotčeného příspěvku k důchodu.

48 Španělská vláda však v odpovědi na písemnou otázku Soudního dvora zdůraznila, že účelem tohoto příspěvku k důchodu není pouze odměnit ženy, které měly alespoň dvě děti, za jejich demografický přínos k sociálnímu zabezpečení. Uvedený příspěvek byl také koncipován jako opatření zaměřené na snížení rozdílu mezi výší důchodů mužů a žen, které vyplývají z rozdílů v profesní dráze. Sledovaným cílem je zajistit přiměřené důchody pro ženy, jejichž příspěvková schopnost, a tudíž i výše důchodu, byla snížena, když byla jejich profesní kariéra přerušena nebo zkrácena z důvodu, že měly alespoň dvě děti.

49 INSS v písemných vyjádřeních kromě toho tvrdí, že dotčený příspěvek k důchodu je odůvodněn důvody sociální politiky. Za tímto účelem poskytuje INSS mnoho statistických údajů, které ukazují rozdíl mezi výší důchodu mužů a žen, jakož i na jedné straně mezi výší důchodů žen bez dětí nebo těch, které měly jedno dítě, a na druhé straně žen, které měly alespoň dvě děti.

50 V tomto ohledu je třeba, pokud jde o cíl snížit rozdíl mezi výší důchodů žen a mužů přiznáním dotčeného příspěvku k důchodu, poznamenat, že čl. 60 odst. 1 LGSS má přinejmenším z části za cíl ochranu žen jakožto rodičů.

51 To je přitom jednak vlastnost, kterou mohou mít jak muži, tak ženy, a jednak mohou být situace otce a matky srovnatelné, pokud jde o výchovu dětí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 29. listopadu 2001, Griesmar C-366/99, EU:C:2001:648, bod 56, a ze dne 26. března 2009, Komise v. Řecko, C-559/07, nezveřejněný, EU:C:2009:198, bod 69).

52 Zvláště okolnost, že ženy jsou více dotčeny profesním znevýhodněním plynoucím z výchovy dětí, protože obecně tuto funkci plní ženy, nemůže vyloučit srovnatelnost jejich situace se situací muže, který se ujal výchovy svých dětí a byl z téhož důvodu vystaven témuž kariérnímu znevýhodnění (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. listopadu 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, bod 56).

53 Za těchto podmínek, jak uvedl generální advokát v bodě 66 svého stanoviska, není existence statistických údajů prokazujících strukturální rozdíly mezi výší důchodu žen a mužů dostatečná, aby umožnila dojít k závěru, že co se týče dotčeného příspěvku k důchodu, ženy a muži nejsou ve srovnatelném postavení jakožto rodiče.

54 Podle judikatury Soudního dvora je odchylka od zákazu jakékoli přímé diskriminace na základě pohlaví, uvedeného v čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7, možná pouze v případech taxativně vyjmenovaných v ustanoveních této směrnice [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 3. září 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, body 34 a 35, a ze dne 26. června 2018, MB (Změna pohlaví a starobní důchod), C-451/16, EU:C:2018:492, bod 50].

55 Pokud jde o tyto důvody pro odchylku, je třeba nejprve zdůraznit, že na základě čl. 4 odst. 2 směrnice 79/7 se zásada rovného zacházení nedotýká opatření na ochranu žen z důvodu mateřství.

56 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že čl. 4 odst. 2 směrnice 79/7 tím, že vyhrazuje členským státům právo zachovat nebo přijmout ustanovení určená k zajištění této ochrany, uznává s ohledem na zásadu rovného zacházení pro obě pohlaví jednak legitimitu ochrany biologického stavu ženy v průběhu těhotenství a po něm a jednak ochranu zvláštních vztahů mezi ženou a jejím dítětem

během doby následující po porodu (v tomto smyslu, pokud jde o směrnici 76/207, viz rozsudky ze dne 12. července 1984, Hofmann, 184/83, EU:C:1984:273, bod 25, a ze dne 19. září 2013, Betriu Montull, C-5/12, EU:C:2013:571, bod 62).

57 V projednávaném případě však čl. 60 odst. 1 LGSS neobsahuje žádný prvek, který by spojoval poskytnutí dotčeného příspěvku k důchodu s čerpáním mateřské dovolené nebo s nevýhodami, jimž je vystavena žena z důvodu, že není v období po porodu na pracovišti.

58 Tento příspěvek je poskytován zvláště ženám, které osvojily děti, což naznačuje, že vnitrostátní zákonodárce nezamýšlel omezit použití čl. 60 odst. 1 LGSS na ochranu biologického stavu žen, které porodily.

59 Jak navíc zdůraznil generální advokát v bodě 54 svého stanoviska, toto ustanovení nevyžaduje, aby ženy skutečně přestaly pracovat v době, kdy měly děti, takže chybí podmínka čerpání mateřské dovolené. To je zejména případ, kdy žena porodila před vstupem na pracovní trh.

60 Je tedy třeba konstatovat, že na takový příspěvek k důchodu, jako je příspěvek dotčený ve věci v původním řízení, se nevztahuje výjimka ze zákazu diskriminace stanoveného v čl. 4 odst. 2 směrnice 79/7.

61 Zadruhé podle čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 79/7 se tato směrnice nedotýká práva členských států vyloučit z její oblasti působnosti výhody poskytované v oblasti důchodového pojištění osobám, které vychovaly děti, a nabytí nároku na dávky po obdobích přerušení zaměstnání v důsledku vychovávání dětí.

62 V tomto ohledu je důležité poznamenat, že čl. 60 odst. 1 LGSS každopádně nepodmiňuje přiznání dotčeného příspěvku k důchodu výchovou dětí nebo existencí období přerušení zaměstnání z důvodu výchovy dětí, ale pouze tím, že ženy, které na něj mají nárok, měly alespoň dvě vlastní nebo osvojené děti a pobírají starobní, vdovský či trvalý invalidní důchod v kterémkoli režimu v rámci systému sociálního zabezpečení.

63 V důsledku toho se čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 79/7 nepoužije na takovou dávku, jakou je dotčený příspěvek k důchodu.

64 Konečně je třeba dodat, že podle čl. 157 odst. 4 SFEU k zajištění úplné rovnosti mezi muži a ženami v profesním životě nebrání zásada rovného zacházení členskému státu zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění profesní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či vyrovnávání nevýhod v profesní kariéře.

65 Toto ustanovení se však nemůže použít na takovou vnitrostátní právní úpravu, jako je čl. 60 odst. 1 LGSS, jelikož dotčený příspěvek k důchodu pouze poskytuje ženám přídavek při přiznání důchodu, zejména v případě trvalé invalidity, aniž řeší problémy, s nimiž se mohou potýkat během své profesní kariéry, a jelikož se nezdá, že tento příspěvek může kompenzovat nevýhody, kterým jsou ženy vystaveny, tím, že jim v této kariéře pomůže a tak konkrétně zajistí plnou rovnost mezi muži a ženami v profesním životě (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 29. listopadu 2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, bod 65, a ze dne 17. července 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, bod 101).

66 Je tedy třeba konstatovat, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, zakládá přímou diskriminaci na základě pohlaví, a je proto směrnicí 79/7 zakázána.

67 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že směrnice 79/7 musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, která stanoví nárok na příspěvek k důchodu pro ženy, které měly alespoň dvě vlastní nebo osvojené děti a pobírají trvalý invalidní důchod v rámci národního systému sociálního zabezpečení, kdežto muži ve stejné situaci nemají na takový příspěvek k důchodu nárok.

K nákladům řízení

68 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, která stanoví nárok na příspěvek k důchodu pro ženy, které měly alespoň dvě vlastní nebo osvojené děti a pobírají trvalý invalidní důchod v rámci národního systému sociálního zabezpečení, kdežto muži ve stejné situaci nemají na takový příspěvek k důchodu nárok.

Podpisy.